

Kršenje zakonske zabrane posjedovanja i korištenja petardi i redenika te korištenje dopuštene pirotehlike od 27. prosinca do 1. siječnja ponovno su odnijeli živote životinja i uzrokovali teške ozljede djece, uništavanje imovine, zagađenje zraka i golem stres mnogima.

Unatoč tome, drugu godinu zaredom otkako je na snazi potpuna zabrana petardi i redenika za osobnu uporabu vide se pozitivni rezultati zakonske zabrane, s dosad najmanjim brojem ozlijeđenih osoba i prijavljenih materijalnih šteta. Zahvaljujući zakonskoj zabrani, primjetno je bilo i manje ispućavanja pirotehlike u odnosu na ranije godine, kada se pućalo već od 15. prosinca. Stoga smatramo da bi MUP trebao kroz akciju „Mir i dobro“, umjesto na apeliranje na odgovorno rukovanje pirotehnikom, još više staviti naglasak na činjenicu da su petarde i redenici zabranjeni tijekom cijele godine i da upravo ta zakonska zabrana daje rezultate, što potvrđuje nužnost da se ona i provodi u praksi. Iako se zakonska zabrana krši pa je i tijekom ovih blagdana bilo ozlijeđene ponajviše djece, a imamo i prijave o maćkama i psima koji su smrtno stradali od petardi, da nema zabrane petardi i redenika i da su dostupni kao što su bili prije zakonske zabrane, broj ozlijeđenih bio bi znatno veći. I jedna izgubljena dječja šaka i jedna mrtva životinja zbog korištenja petardi je previše. Zato je zakonska zabrana korištenja petardi i redenika te kontrola njezine provedbe jedino što štiti od još većeg stradanja ljudi i životinja.

Kako bi se još više smanjila šteta od pirotehlike, predložili smo da MUP u Plan zakonodavnih aktivnosti za 2025. godinu uvrsti izmjene Zakona o eksplozivnim tvarima te proizvodnji i prometu oružja. Smatramo da se zakonskim izmjenama korištenje dopuštene pirotehlike kategorija F2 i F3 treba ograničiti samo na Silvestrovo i prve sate Nove godine – dakle, da se dopusti samo u razdoblju od 31. prosinca do 1. siječnja jer se 27., 28., 29. i 30. 12. ništa ne slavi pa nema ni logike da se tih dana dopušta ispućavanje pirotehlike. Ograničavanjem korištenja dopuštene pirotehlike na 31. 12. i 1. 1., kako su to već učinile mnoge države, dodatno bi se smanjili rizici za zdravlje građana, zagađenje okoliša, materijalne štete i požare te stradanje životinja.

Naime, dopuštanje korištenja pirotehlike već od 27. 12. donosi brojne negativne posljedice. Riječ je o danima prije Nove godine, kada se ništa ne slavi, no dopušteno je i danju i noću korištenje određenih pirotehničkih sredstava. To nepotrebno narušava mir građana i pridonosi akumulaciji stresa i kod ljudi i kod životinja jer kada buka traje danima, teže ju je izdržati. Ispućavanje bućne pirotehlike osobito noću smeta svima koji sljedeći dan rade i ugrožava njihovu radnu sposobnost. Zato je jedino razumno da se, ako se već mora, korištenje odobrene pirotehlike dopusti od 31. 12., s obzirom na to da je Nova godina za većinu neradni dan pa im tada najmanje smeta. Buka pirotehlike već od 27. 12. osobito smeta bebama i maloj djeci koju roditelji ne mogu smiriti, bolesnim ljudima i životinjama. Oni moraju trpjeti pućanja danima. Ptice i druge divlje životinje danima nemaju mira i sve su iscrpljenije – ako nisu stradale ranije, stradat će na Novu godinu jer se već danima i noćima ranije nisu odmarale, već su uznemirene letjele okolo i onda ih doslovno dokrajče novogodišnji vatrometi. Zbog pućanja već od sredine prosinca, a osobito od 27. 12., veća je vjerojatnost pogibelji i za pse i maćke koji se boje glasne pirotehlike. Njima se danima nakupljaju strah i stres pri svakom bućnom ispućavanju pirotehlike i ta produljena patnja povećava im šansu za otkazivanjem srca na Novu godinu. To smo ove godine vidjeli na tragićnom primjeru psa Lorda iz udruge LePas, kojemu je, već izmućenom od pućanja danima ranije, ispućavanje pirotehlike u ponoć 1. siječnja uzrokovalo smrt od srćanog udara. Možemo s pravom pretpostaviti da se isto dogodilo nebrojenim psima na lancima i divljim životinjama čija su srca stala zbog terora pirotehlike. Mućenje pirotehnikom danima je trajalo i za bolesne i starije ljude, roditelje djece s autizmom, oboljele od PTSP-a, srćane bolesnike i druge ranjive skupine građana. 30. 12. u Makarskoj je smrtno stradala maćka kojoj je netko nanio teške ozljede pirotehničkim sredstvom i izazvao velike rane i ozljede koće i potkoćja perianalnog područja uz obilno krvarenje te je trpjela nesnosne bolove. Da je korištenje dozvoljene pirotehlike

dopušteno samo od 31. 12. do 1. 1., bilo bi mnogo manje boli, patnje i žrtava. Ograničavanjem na ta dva dana, smanjile bi se i velike materijalne štete koje su rezultat korištenja pirotehničkih sredstava.

Ističemo da je poseban problem kada se pirotehnička sredstva ne koriste povodom proslave (27., 28., 29., 30. 12., pa ni veći dio 31. 12. ne slavi se ništa), već je isključiva svrha njihova korištenja „zabava“ sama po sebi, i to u obične radne dane. Kao što su s pravom tijekom cijele godine zabranjeni petarde i redenici, tako bi sva dopuštena pirotehnika trebala biti zabranjena u dane koji prethode ulasku u Novu godinu jer njihovo korištenje nije ničim opravdano. Više dana kada je dopuštena pirotehnika povećava šansu za više opasnih eksperimentiranja s pirotehnikom i povećan broj ozljeda, materijalnih šteta, mrtvih životinja, otpad po parkovima i ulicama... Djeca će svaki dan baciti nešto od pirotehnike koju su dobili od roditelja – jedan dan u šaht, drugi dan na tuđi balkon ili dijete u kolicima, treći dan na psa ili mačku, četvrti dan će ju ugurati u bocu i pritom ostati bez prstiju ili ozlijediti oko. Kada bi korištenje dopuštene pirotehnike bilo moguće samo na dočeku Nove godine, ne bi bilo toliko dana za osmišljavanje sve luđih i opasnijih načina ispućavanja pirotehničkih sredstava i djeci bi se onemogućilo da koriste pirotehniku kao igračke za zabavu.

Kada ispućavanje pirotehnike traje danima, policija teže može kontrolirati puca li 12-godišnjak ili odrasla osoba jer ne stigne reagirati na sve takve situacije. Teško je i utvrditi o kojoj vrsti pirotehnike se radi pa bi to olakšalo i provedbu hvalevrijedne zabrane petardi i redenika. Samo zakonske zabrane educiraju i štite, što potvrđuje i manji broj ozljeda otkako je na snazi zabrana petardi, a upravo su one najopasnije jer služe jedino stvaranju eksplozija. Ljudi žele mir u dane kada se ništa ne slavi.

Osim toga, važno je naglašavati da djeca uopće ne smiju koristiti pirotehniku. Tijekom ovih blagdana najviše ozljeda od pirotehnike zadobila su djeca mlađa od 14 godina, iako je korištenje pirotehnike dopušteno osobama tek od navršanih 18 godina. Jedino stariji od 14 godina smiju koristiti pirotehnička sredstva isključivo iz kategorije F1. To znači da su djeca ozlijeđena od pirotehnike koju su im kupili roditelji, koji su zakonski odgovorni i za kršenje zakona i za posljedice korištenja pirotehnike. Osim što se roditelji u takvim slučajevima prijavljuju i sankcioniraju zbog kršenja odredaba Zakona o eksplozivnim tvarima te proizvodnji i prometu oružja, smatramo da bi trebali biti sankcionirani i zbog kršenja Kaznenog zakona. Omogućavanje i dopuštanje djetetu korištenja nedopuštene pirotehnike, što rezultira teškim tjelesnim ozljedama djeteta, predstavlja kazneno djelo povrede djetetovih prava iz članka 177. stavka 1. Kaznenog zakona: „Roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja grubo zanemaruje svoje dužnosti podizanja, odgoja i obrazovanja djeteta, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do tri godine.“ U članku se nadalje navodi da, ako je zbog toga kaznenog djela prouzročena teška tjelesna ozljeda djeteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina, a ako je prouzročena smrt djeteta, kaznom zatvora od tri do petnaest godina. Roditelje teško ozlijeđenog djeteta trebalo bi prijaviti i nadležnom centru za socijalnu skrb.

Zbog svega navedenog apeliramo da se čim prije donesu zakonske izmjene kojima će se ograničiti uporaba dopuštenih pirotehničkih sredstava na 31. 12. i 1. 1., uz ostanak potpune zabrane petardi i redenika.